

Gure aurpegiei buruz

B adator semea telefono batekin, eta bere argazkiak erakusten dizkit: nerabe gisa izango duen aurpegiarekin, aitona gisa izango duenarekin, neska balitz izango lukeenarekin. *FaceApp* deitzen da aplikazioa. Pantaila ukituz ematen ditu aukera ezberdinak. Erretratu robotenak bezain artifizialak. Errealitatean existitzen ez direnak. Mamu-aurpegiak. Niri ikara sortu didatenak, eta berari, barregura.

Zer esan semeari nire ezinegona azaltzeko? Beharbada ez dela inoiz aitona izatera helduko? Ezin dela alde zurretik jakin noiz hilko garen? Heriotzan pentsarazi baitidate erakutsi dizkidan argazkiek. Gauza bat da aspaldi desagertu zen zerbaiten edo norbaiten irudiak duen mamu izaera. Ez da alferrik esaten hilezkortua geratu dela, betikotua. Eta beste bat, zeharo ezberdina, etorkizuneko irudiekin, geroaren promesa egin, eta heriotzaren aukera bera ezeztatzea. Edo ez? Zergatik ezin dut barre egin jokoarekin? Zeren eta, joko hutsa baita. Eta horixe da aplikazioak eskaintzen duen aukeretako bat: irribarre zabala txertatzen du beste zerbait adierazten zuen aurpegian. Hori omen da niretzako filtrorik egokiena, argazki gutxi baititut irribarrez. Salbatuta gaude espezie arraro, susmagarri, horretakoak garenok?

Erretratuetan irribarrez agertu beharra nahiko berria da. Lehen ez zen egiten. Horregatik ere bada Mona Lisaren irudia horren berezia, eta hark ere, iradoki baino ez du egiten irria. Aurpegiak ez dira irribarretsu ageri ez Rembrandt, ez Velazquezen pinturretan. Kontuan hartzekoa izango da dentistarik ez zutela, eta hortzak ez zirela aurpegiko atalik erakusgarrienak izango. XX. mendeko argazkilarien erretratuetan ere urriak dira aho alaiak, gutxitan aurkituko ditugu

Irati Elorrieta

IDAZLEA

Antton Olariaga

August Sander edota Dianne Arbusen motiboetan. Baina XXI. mendekoak gara gu, ados. *Selfie*-ak eta *smiley*-ak asmatu ditugu. Hala bada, artista britainiar bat *FaceApp* instalaturik zuen *smartphone* batekin sartu da berriki Amsterdango Rijksmuseumean, eta eraldatu egin ditu hango pintura eta eskulturetako modeloak. Serioegiak ei ziren. Jarraitzaile eta imitatzaile asko izan ditu haren ideia jenialak. Horretarako dago egina aplikazioa, garena baino alaiagoak izan gaitezen? Atzamar-ukitu hutsez?

Badakigu errealitatea desitxuratzeari –eta faltsutzeari– argazkigintzaren oinarrian bertan kokatuta dagoela. Misterio bat, ilusio bat izan dira beti argazkiak. Erretratatuak izan denari egindako agresioaz, perbertsioaz idatzi izan dute argazkigintzaz pentsatu dutenek. Efectuak ere, hasiera-hasierakoak dira, argazkia errealitatea finkatzeko dokumentua zirenekoak. Esposizio luzea eskatzen zuten lehen teknikek, eta denbora horretan egindako mugimenduek mamu-efektua eragiten zuten. Nahi gabe batzuetan, apropos bestetan.

FaceApp hori arin aspertzeko aplikazioa dela entzun dut. Bizitza laburrekoa da eskaintzeko duen dibertsioa. Emaitzak oso antzekoak direlako beti. Eta oraingoz behintzat, ez dugu sinetsi nahi denok itxura berbera izango dugula egunen baitean. Klon gutxi batzuen bariazioak. Filtroek sorrarazten duten itxuraldaketa hain da azalekoa, hain urrun geratzen da barruko ezer ukitzetik, hain da hutsala! Akaso horixe izan da semeak erakutsitako argazki sorta ikusterakoan gehien ikaratu nauena: trukuaren merketasuna bera. Lasaitua hartzen dut. Ez da izango serioegia naizela, luzerako ematen duten jokoak nahiago ditudala baizik. ■